

INKLUSIIVINEN OPETUS – SANOISTA TEKIOIHIN! LUXEMBURGIN SUOSITUKSET

Tausta

Lokakuussa 2015 Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskus ja Luxemburgin koulutus-, lapsi- ja nuorisoasiain ministeriö järjestivät yhdessä eurooppalaisen kuulemistilaisuuden, jonka nimeksi oli valittu ”Inklusiivinen opetus – sanoista tekoihin!”. Kuulemistilaisuus järjestettiin osana Luxemburgin Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajakautta.

Kuulemistilaisuus kokosi yhteen 72 nuorta 28:sta maasta eri puolilta Eurooppaa. Näiden osallistujien joukossa oli opetuksessa erityistä tukea tarvitsevia ja/tai vammaisia nuoria ja sellaisia nuoria, jotka eivät tarvitse erityistä tukea. Tilaisuuden tarkoituksena oli tarjota

nuorille mahdollisuus keskustella siitä, miten inklusiivinen opetus toteutuu heidän kouluissaan ja yhteisöissään. Nuoret osallistujat ilmaisivat olevansa pääosin tyytyväisiä saamaansa opetukseen, mutta toivat esiin myös joitain koulutusjärjestelmässään havaitsemiaan heikkouksia. Nuorten esittämät tiedot ja parannusehdotukset on koottu yhteen ja tiivistetty. Tämän aineiston pohjalta kehittämiskeskus on laatinut *Luxemburgin suosituksen*.

23. marraskuuta 2015 *Luxemburgin suosituksen* esiteltiin EU-alueen koulutusministereille arviointia varten ja mahdollisten jatkotoimien pohjaksi. Näiden suositusten avulla kehittämiskeskus tukee inklusiivisen opetuksen toimeenpanoa kaikissa tähän soveltuvissa opetusympäristöissä. Suositukset on ryhmitelty viiden nuorten kuulemistilaisuudessa muotoileman pääviestin alle.

Suosituks

1. Haluamme olla mukana kaikessa meitä koskevassa

Tämä viesti koske oppijoiden suoraa osallistumista kaikkeen heitä koskevaan päätöksentekoon:

- Nuorten ja heidän perheidensä mielipiteet

tulee kuulla ja ottaa huomioon kaikessa heihin suoraan tai välillisesti vaikuttavassa päätöksenteossa.

- Nuorten tarpeet tulee selvittää kysymällä niistä suoraan heiltä itseltään.
- Nuorisjärjestöjen tulee olla mukana kokonaisvaltaisella tavalla.

2. Esteettömät koulut

Toinen pääviesti koskee kouluissa olevia fyysisiä ja teknisiä esteitä:

- Kouluista on jo purettu paljon erilaisia esteitä, mutta vielä on tehtävää. Kaikilla tulisi olla mahdollisuus päästä fyysisesti paikalle alueensa koulutuskeskukseen helposti. Lisäksi koulutuskeskuksen palveluiden tulisi olla saavutettavia ja sen tilojen esteettömiä.
- Kaikki koulurakennukset tulisi remontoida saavutettavuusperiaatteiden mukaisella tavalla, mm. luomalla niihin monikäyttöisiä ja/tai hiljaisia tiloja sekä lisäämällä joustavaan käyttöön soveltuvien opetusvälineiden määrää ja parantamalla niiden saatavuutta.
- Koulujen tulisi tarjota sellaisia teknisiä apuvälineitä ja oppimateriaaleja, jotka parhaiten vastaavat niitä tarvitsevien oppilaiden yksilöllisiä tarpeita.

3. Stereotyypioiden murtaminen

Tämä viesti koskee ”normaaliuden” käsitettä: jos hyväksymme, että kaikki ovat erilaisia, kuka on tällöin ”normaali”?

- On keskeisen tärkeää, että opettajille, koulujen henkilökunnille, nuorille, nuorten perheille ja kaikille tukipalveluita tarjoaville tahoille jaetaan luotettavaa tietoa eri oppijoiden yksilöllisistä tarpeista. Näin toimimalla on mahdollista vahvistaa keskinäistä kunnioitusta ja yleistä suvaitsevaisuutta.
- Monimuotoisuus on nähtävä positiivisena asiana; kaikkien on omaksuttava näkökanta, jossa ”vammainen on normaalia”.
- Kaikki ihmiset ovat erilaisia, ja kaikki ihmiset on hyväksyttävä sellaisina kuin he ovat. Suvaitsevaisuus perustuu toisten ymmärtämiseen.
- Koulutusyhteisöjen on opittava tiedostamaan vammaiset henkilöt entistä paremmin ja muututtava suvaitsevammiksi näitä kohtaan.

4. Olemme monimuotoinen sekoitus, mutta inklusion avulla sekoitus toimii

Neljännän viestin pohjana on ollut joidenkin

kuulemisessa mukana olleiden nuorten mietelause:

- Kaikkien pitäisi keskittyä näkemään *mahdollisuudet* rajoitteiden sijaan.
- Koulutuksen tulee olla täysin saavutettavaa. Kaikille tarjottava opetus voi olla laadukasta vain, mikäli sen järjestämisessä huomioidaan kaikkien oppijoiden yksilölliset tarpeet.
- On ensisijaisen tärkeää, että opettajat tekevät yhteistyötä keskenään ja muiden ammattilaisten kanssa ja että kaikille näille tarjotaan riittävästi asianmukaista koulutusta.
- Luokkatovereiden ja opettajien on ehdottomasti autettava tuen tarpeessa olevia, jotta nämä saavat kaiken tarvitsevansa teknisen ja muun avun.

5. Kokonaisvaltaiseksi kansalaiseksi

Viides pääviesti liittyy inklusiivisen opetuksen ja yhteiskunnan jäseneksi tulemisen väliseen yhteyteen:

- Yhteiskuntaan pääsee sisälle vain käymällä samoja kouluja kuin tavallisetkin ihmiset.
- Tavoitteena tulee olla se, että kaikki löytävät itselleen paikan yhteiskunnasta.

Johtopäätökset

Luxemburgin suosituks ovat yhdenmukaisia asianmukaisten eurooppalaisten ja kansainvälisten erityisiä tarpeita ja inklusiivista opetusta koskevien asiakirjojen kanssa ja täydentävät niiden sisältöä. Nuoret mm. näkevät inklusiivisen opetuksen ihmisoikeutena ja painottavat keskusteluissaan tiettyjä myös alan tutkimuksissa käytettyjä avainkäsitteitä, kuten normaaliutta, suvaitsevaisuutta, kunnioitusta ja kansalaisuutta. *Luxemburgin suosituks* ovat luettavissa kokonaisuudessaan Inklusiivinen opetus – sanoista tekoihin! -verkkosivustolla, osoitteessa

<http://www.european-agency.org/luxembourg-recommendations>

